

Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması*

Turkish Adaptation of the Undergraduate Nursing Students' Academic Satisfaction Scale

• NİLGÜN GÖKTEPE*

• ARZU KADER HARMANCI SEREN**

• EMİNE TÜRKMEN***

• Bu çalışma 19-21 Aralık 2019 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilen 6. Uluslararası 17. Ulusal Hemşirelik Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, Kanada'da Dennison ve El-Masri tarafından geliştirilen "Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği"nin Türkçe Formunun (HLÖAMÖ-TR) geçerlik ve güvenilirliğini incelemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Bu metodolojik çalışmanın örneklemini, iki Hemşirelik Fakültesi'nin 607 lisans öğrencisi oluşturdu. Veriler, 13 soruluk Kişisel Bilgi Formu ve 48 maddeli Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyon analizi, Cronbach Alfa iç tutarlılık analizi, Doğrulayıcı Faktör Analizi, bağımlı gruplarda t testi kullanıldı.

Bulgular: Ölçeğin Kapsam Geçerlik İndeksi 1.0 olarak bulundu. Kırk sekiz madde ve dört alt boyut içeren ölçeğin madde-toplam puan korelasyon katsayılarının r: .51-.70 arasında, doğrulayıcı faktör analizine göre tüm maddelerin faktör yüklerinin .53 ile .89 arasında değiştiği bulundu. Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısının tüm ölçek için .96 olduğu belirlendi. Öğrencilerin farklı uygulamalardaki ölçek skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görüldü.

Sonuç: Bu çalışmada, "Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği"nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik inceleme ölçütlerini karşıladığı belirlendi. Ölçeğin Türkçe formu geçerli ve güvenilir bir araç olarak, Türkiye'de hemşirelik lisans programlarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin akademik memnuniyetlerinin değerlendirilmesinde kullanılabilir.

Anahtar kelimeler: Geçerlik ve güvenilirlik, hemşirelik, hemşirelik öğrencisi, lisans programı, ölçek.

ABSTRACT

Background: This study was conducted to examine the reliability and validity of the Turkish version of the "Undergraduate Nursing Students' Academic Satisfaction Scale" (UNSASS) developed by Dennison and El-Masri in Canada.

Methods: The sample of this methodological study comprised 607 undergraduate students from two nursing schools. Data collected with a 13-question sociodemographic form and the 48-item Undergraduate Nursing Students' Academic Satisfaction Scale. Data were analyzed through descriptive statistics, Pearson correlation, confirmatory factor analysis, Cronbach's Alpha internal consistency analysis, and dependent groups t-test.

Results: The content validity index of the scale was 1.0. The item total correlation coefficients of the scale, which had 48 items and four domains, varied between .51 and .70. Factor loads of the items varied between .53 and .89 according to confirmatory factor analysis. Cronbach's Alpha coefficient of the scale was .96. There was no statistically significant difference between the scale scores of the same students in two different applications.

Conclusion: It was determined that the Turkish version of the "Undergraduate Nursing Students' Academic Satisfaction Scale" meets the validity and reliability criteria. The Turkish version of the scale may be used as a valid and reliable tool for evaluating nursing students' academic satisfaction in Turkey.

Keywords: Validity and reliability, nursing, nursing students, baccalaureate program, scale.

* N Göktepe, Dr. Öğretim Üyesi
Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İstanbul
Yazışma Adresi / Address for Correspondence:
Nilgün Göktepe, Dr. Öğretim Üyesi
Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Davutpaşa Caddesi No. 4 34010, Topkapı / İstanbul
Tel: 0 212 311 26 44 Faks: 0 212 311 26 02
e-posta: ngoktepe@ku.edu.tr

** A K Harmancı Seren, Doç. Dr.
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, İstanbul
e-posta: arzukader@gmail.com

*** E Türkmen, Doç. Dr., Koordinatör
Koç Üniversitesi Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi (SANERC)
e-posta: emturkmen@ku.edu.tr

Günümüzde üniversite eğitim programlarının ulusal ve/veya uluslararası akreditasyonu kapsamında eğitim programlarının işleyişi ve öğrencilerin akademik memnuniyetinin değerlendirilmesi yükseköğretim kurumları için öncelikli konulardan biridir. Hemşirelik eğitimi ile ilgili programların ulusal veya uluslararası düzeyde akreditasyonu ile ilgili kuruluşların yayınladığı standartlardan biri de doğrudan öğrencilerle ilgili olup, öğrencilerin eğitim programının teorik-klinik bölümleri ve programın işleyişi ile ilgili geri bildirimlerinin alınması akreditasyonun vazgeçilmez bir unsurudur.^(1,2) Öğrencilerin akademik memnuniyetinin değerlendirilmesi eğitim kurumlarının itibarı ve öğrencilerin eğitim kurumlarına bağlılığı açısından da önemlidir.⁽³⁾ Türkiye’de, hemşirelik eğitimi programlarının akreditasyonu Yükseköğretim Kurulu’nun onayı doğrultusunda Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK) tarafından yürütülmektedir. HEPDAK hemşirelik lisans programı standartlarına göre öğrencilerin eğitim programının planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi süreçlerine aktif katılımı gerekmektedir.⁽²⁾

Yapılan literatür taramasında, Türkiye’de hemşirelik eğitim programlarının değerlendirildiği bazı çalışmalarda öğrenciler⁽⁴⁻⁹⁾ veya mezunlar⁽¹⁰⁾ tarafından yapılan değerlendirmelerde, sıklıkla geçerlik ve güvenilirliği sınanmış iki ölçeğin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca, bazı hemşirelik lisans programlarının internet sayfalarında öğrencilerin eğitim aldıkları programı değerlendirmelerine yönelik anketler yer almaktadır.⁽¹¹⁻¹²⁾ Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik lisans programından doyumunu değerlendirmek üzere 2002 yılında Baykal ve ark.⁽⁴⁾ tarafından yapılan çalışma ile beşli likert tipinde, 11 alt boyut ve 85 maddeden oluşturulan ölçek, 2011 yılında Baykal ve ark.⁽⁶⁾ tarafından yinlenen çalışma ile 53 madde olarak kısa forma dönüştürülmüştür. Çok sayıda çalışmada kullanılan ölçeğin kısa formunda; öğretim elemanları, okul yönetimi, kararlara katılım, bilimsel, sosyal ve teknik olanaklar ve eğitim-öğretimin niteliği olmak üzere beş alt boyut yer almaktadır. Mezun hemşirelerin hemşirelik lisans programlarını değerlendirmeleri amacıyla Demiralp ve ark.⁽¹⁰⁾ tarafından geliştirilen diğer ölçek, “mesleki gelişim ve yeterliliği değerlendirme, öğretim sürecini değerlendirme, bireysel gelişimi değerlendirme, evrensel, ulusal ve mesleki değerleri kazandırma” olmak üzere toplam dört alt boyuttan oluşmaktadır.

Uluslararası literatür incelendiğinde, hemşirelik lisans öğrencilerinin eğitim programlarını ve programların yürütülmesi ile ilgili süreçleri değerlendiren bazı çalışmalara rastlanmıştır. Yapılan çalışmalarda, veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen soru formları^(13,14) ve ölçeklerin^(3,15-17) kullanıldığı görülmüştür. Bu ölçme araçlarından Dennison ve El-Masri (2012) tarafından geliştirilen, orijinal adı “Undergraduate Nursing Students’ Academic Satisfaction Scale (UNSASS)” olan Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği’nin psikometrik ölçümleri yapılmıştır. Beşli Likert tarzında hazırlanmış olan bu ölçek, 48 madde içermekte ve dört alt boyuttan oluşmaktadır.⁽³⁾ Ölçeğin alt boyutları; “sınıf-içi öğretim, klinik öğretim, program tasarımı ve işleyişi, destek ve kaynaklar” olarak sıralanmış olup, ölçeğin alt boyutları ve mad-

deleri doğrudan eğitim programının değerlendirilmesine yönelik olarak yapılandırılmıştır.

Araştırmanın Amacı: Orijinal adı “Undergraduate Nursing Students’ Academic Satisfaction Scale (UNSASS)” olan ve Dennison ve El-Masri (2012)⁽³⁾ tarafından geliştirilen Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği’nin Türkçeye uyarlanması amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Tipi ve Yeri

Bu metodolojik çalışma, bir devlet ve bir vakıf üniversitesinde yer alan iki hemşirelik fakültesinde yapılmış ve veriler, Mayıs 2017-Şubat 2018 tarihleri arasında bu fakültelerde okuyan 607 hemşirelik öğrencisinden toplanmıştır.

Ölçeğin Dil ve Kapsam Geçerliliği

Öncelikle orijinal ölçeğin yazarlarından izin alınmış, ardından literatürde belirtilen aşağıdaki adımlar izlenerek dil ve kültür uyarlaması çalışmaları yapılmıştır.

1- Çeviri: Ölçek, ana dili Türkçe olup, her iki dili de anadili düzeyinde bilen, birbirinden bağımsız iki akademisyen ve bir profesyonel çevirmen tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Çeviriler birbiri ile karşılaştırılarak, üç araştırmacı tarafından ölçeğin her bir maddesi ayrı ayrı incelenmiş ve aralarında uzlaşmaya varılarak tek bir metin oluşturulmuştur.^(18,19)

2- Uzman paneli: Ana dili Türkçe olup, İngilizceyi iyi düzeyde bilen, eğitimde kalite ve akreditasyon çalışmalarına katılan ve ölçek içeriğinde yer alan terimlere aşina olan, ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmaları olan dokuz akademisyenden uzman görüşü alınmıştır. Bunun için uzman gruba, ölçeğin orijinal ve Türkçe çeviri metni sunulmuş, uzmanlardan her bir maddeyi değerlendirmeleri ve görüşlerini “uygun değil (1)”, “maddenin uygun şekilde getirilmesi gerekir (2)”, “uygun, ancak küçük değişiklik gerekir (3)” ya da “çok uygun (4)” yanıtlarından birisini seçerek iletmeleri istenmiştir. Gelen uzman görüşleri doğrultusunda, orijinal ölçek yazarının da onayı alınarak, araştırmacılar tarafından ölçeğin 6. ve 12. maddelerindeki “yönetim” (the administration) ifadesi “okul yönetimi”, 48. maddesindeki “olanaklar” (the facilities) ifadesi ise “fiziksel alt yapı ve donanım” olarak değiştirilmiştir. Ayrıca ölçekte yer alan program, okul yönetimi, klinik eğitimci, ofis saati ve sekreter sözcükleri için tanımlar bölümü eklenerek ölçeğin Türkçe versiyonu oluşturulmuştur.

Ölçek maddelerinin kapsam geçerlik oranlarının ve ölçeğin kapsam geçerlik indeksinin hesaplanmasında Davis tekniği kullanılmıştır. Bu bağlamda uzmanlardan her bir madde için gelen yanıtlarda “3 ya da 4 puan” olanların oranı (3 ya da 4 puan veren uzman sayısı/tüm uzman sayısı) incelenerek Kapsam Geçerlik İndeksi (KGI) (Content validity index/CVI) hesaplanmıştır. Bu indekste maddelerin kapsam geçerlik oranlarının ve ölçeğin kapsam geçerlik indeksinin 0.80’in üzerinde olması beklenmektedir.^(18,20) Bu çalışmada, Ölçeğin KGI değeri “1” olarak bulunmuştur.

3- Geri çeviri: Uzman görüşleri ile şekillenen ölçek metni ve ana dili Türkçe olup, her iki dili ana dili düzeyinde bilen ve ilk aşamadaki çeviride yer almayan bir çevirmen tarafından İngilizceye geri çevrilmiş, ana dili İngilizce olup, Türkçeyi iyi bilen ve dilbilimci olarak hemşirelik fakültesinde çalışan bir öğretim elemanı tarafından araştırmacılarla birlikte gözden geçirilmiştir.⁽¹⁸⁾

4- Pilot uygulama: Ölçeğin kullanılacağı hedef kitleyi içeren lisans düzeyindeki 50 kişilik öğrenci hemşire grubuna pilot uygulama yapılmış, öğrencilere anlaşılmayan ifade olup olmadığı sorulmuş ve anlaşılmayan ifadeler için varsa önerileri istenmiştir. Herhangi bir düzeltme önerisi gelmediğinden Türkçe versiyonu aynen korunmuştur.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket formunun birinci bölümünde katılımcıların kişisel özelliklerinin değerlendirildiği 13 adet soru vardır. Anketin ikinci bölümünde 2012 yılında Dennison ve El-Masri⁽³⁾ tarafından geliştirilen, orijinal adı "Undergraduate Nursing Students' Academic Satisfaction Scale (UNSASS)" olan ve 48 ifadeden oluşan Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği yer almaktadır. Ölçek, "Sınıf-içi Öğretim (16 madde), Klinik Öğretim (15 madde), Program Tasarımı ve İşleyişi (12 madde), Destek ve Kaynaklar (5 madde) olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Beşli Likert tipi ölçekte, "tamamen katılıyorum-5, katılıyorum-4, biraz katılıyorum-3, katılmıyorum-4 ve tamamen katılmıyorum-1" şeklinde puanlanmaktadır. Ölçek alt boyut ve toplam ölçek puanları, maddelere verilen puanlar toplanarak elde edilmektedir. Alt boyutlar ve toplam ölçek Cronbach Alfa değerleri ile ölçekten alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar şu şekildedir: Sınıf-içi Öğretim: .92, en düşük/en yüksek: 16/80 puan, Klinik Öğretim: .91, en düşük/en yüksek: 15/75 puan, Program Tasarımı ve İşleyişi: .91, en düşük/en yüksek: 12/60 puan, Destek ve Kaynaklar: .74, en düşük/en yüksek: 5/25 puan; Toplam Ölçek: .96, en düşük/en yüksek: 48/240 puan.

Örneklem

Ölçek geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında faktör analizi yapabilmek için örneklemin ölçek madde sayısının en az 10 katı olması ve ölçekte daha sağlam yapı oluşturmak açısından ise 20 katı olması önerilmektedir.⁽²¹⁾ Bu çalışmada, örneklem sayısı olarak madde sayısının en az 10 katı olan 480 öğrenciye ulaşılmış hedeflenmiş, eksik veya da boş anket olasılığına karşı 720 kişiye (madde sayısının 15 katı) anket dağıtılmış ve aralarında eksiksiz doldurulan 607 anket değerlendirmeye alınmıştır. Bu rakam, ölçek madde sayısının 12.6 katını oluşturmaktadır.

Ölçeğin zamana karşı değişmezliğini incelemek üzere Test-tekrar test değerlendirmesinin yapılabilmesi için de en az 30 çift veri olması gerektiği bildirilmektedir.⁽²²⁾ Bu çalışmada, test-tekrar test için 46 öğrenciye iki hafta ara ile anket uygulanmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapabilmek için, ölçeği geliştiren Maher El-Masri'den, ilgili üniversitesinin etik kurulundan ve uygulamanın yapılacağı üniversitelerin hemşirelik fakültesi dekanlıklarından uygulama öncesi izinler alınmıştır. Ayrıca, örnekleme alınan katılımcılara/öğrencilere uygulama öncesi açıklama yapılmış, aydınlatılmış onam formu ile onamları alınmıştır.

Veri Toplama

Etik Kurul ve kurum izinleri sonrası veri toplama formları öğrencilerin ders programları dikkate alınarak, klinik uygulama günleri dışında, öğrencilerin okulda olduğu günler tercih edilerek, ders bitiminde/sınav bitiminde uygulanmıştır. Veri toplama formunun doldurulma süresi yaklaşık 20-25 dakikadır.

Veri Değerlendirme

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin gerekli istatistiksel analizler SPSS.24 ve LISREL programında yapılmıştır. Çalışmada, katılımcıların tanımlayıcı özellikleri ve ölçek puanlarının tanımlayıcı istatistikleri için sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Sayısal verilerin normal dağılıma uygunluğu Skewness ve Kurtosis ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

Yapı geçerliğini incelemek için Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır.⁽²¹⁾ Güvenirlik analizi olarak Pearson Korelasyon ve Cronbach Alfa kullanılmıştır. Bu bağlamda Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile madde-toplam puan, alt boyut madde-alt boyut toplam puan ve alt boyut-toplam puan korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Güvenirlik açısından ölçek alt boyutları ve toplam ölçek iç tutarlılığını değerlendirmek üzere Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır.⁽²¹⁻²³⁾ Ölçeğin ve alt boyutlarının zamana göre değişmezliği bağımlı gruplarda t testi (Paired-Samples t test) ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile değerlendirilmiştir.^(19,23,24)

Bulgular

Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamaları 20.82 ± 1.78 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin %73.6'sı kadın olup, çoğunlukla devlet üniversitesinde (%91.1) ve ikinci sınıfta (%30.6) öğrenim görmekte oldukları görülmüştür. Öğrencilerin çok büyük bir kısmı (%96.2) daha önce bir lisans programına devam etmediklerini, herhangi bir dersten kalmadıklarını (%75.5), ailelerinden ayrı yaşadıklarını (%80.9) ve herhangi bir işte çalışmadıklarını (%88) bildirmiştir. Öğrencilerin ifadelerinden elde edilen sonuçlara göre lise not ortalamalarının 100 üzerinden 84.48 ± 6.25 , hemşirelik lisans programındaki not ortalamalarının ise 4 üzerinden 2.81 ± 0.40 olduğu bulunmuştur (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri (n= 607)

Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	447	73.6
Erkek	160	26.4
Yaşadığı yer		
Aile ile	116	19.1
Aileden ayrı	491	80.9
Çalışma durumu		
Çalışıyor	73	12.0
Çalışmıyor	534	88.0
Hemşirelik eğitimi öncesi başka bir bölümde eğitim alma		
Evet	23	3.8
Hayır	584	96.2
Eğitim alınan kurum		
Vakıf üniversitesi	54	8.9
Devlet üniversitesi	553	91.1
Okuduğunuz sınıf		
1. sınıf	121	19.9
2. sınıf	186	30.6
3. sınıf	158	26.0
4. sınıf	142	23.4
Hemşirelik programında dersten kaldı		
Evet*	149	24.5
Hayır	458	75.5
	En az-en çok	X̄±SS
Yaş	17-32	20.82±1.78
Lise not ortalaması (100 üzerinden)	62.45-100	84.48±6.25
Hemşirelik programı not ortalaması (4 üzerinden)	1-4	2.81±.40
Kaldığı ders sayısı (n= 138)*	1-7	1.94±1.41

* Bu soruya, 149 kişiden 138'i yanıt vermiştir.

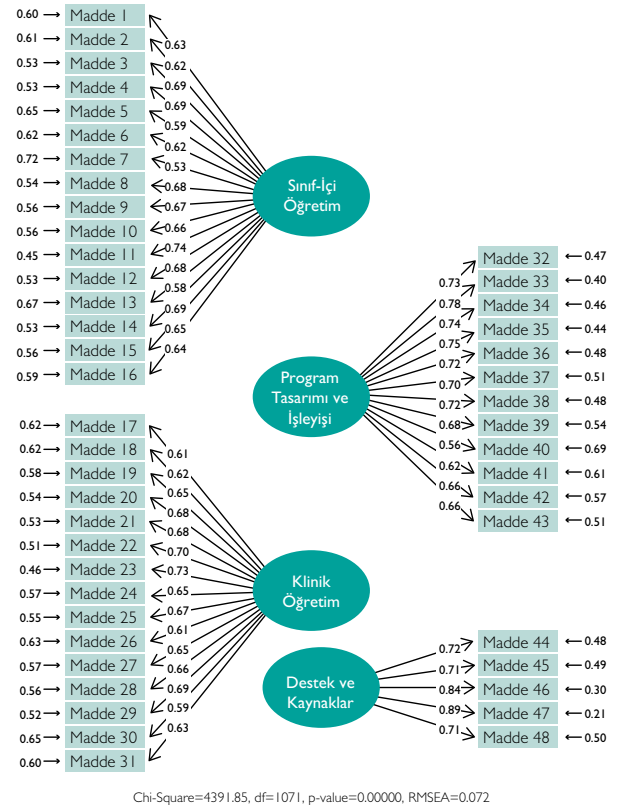
Madde Analizleri

Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği'nin güvenilirlik çalışması için 48 maddenin madde-toplam puan korelasyonları incelendiğinde, güvenilirlik katsayılarının r: .51 ile .70 arasında, pozitif yönde ve istatistiksel olarak çok ileri düzeyde anlamlı olduğu saptanmıştır (p<.001). Ölçeğin maddelerinin madde-alt boyut puan korelasyonları incelendiğinde, her bir maddenin kendi alt boyutu ile güvenilirlik katsayısının r: .57 ile .90 arasında, pozitif yönde ve istatistiksel olarak çok ileri düzeyde anlamlı olduğu belirlenmiştir (p<.001, Tablo 2).

Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği'nin alt boyutlarının toplam ölçek puanıyla korelasyonları incelendiğinde, güvenilirlik katsayılarının sınıf-İçİ öğretim alt boyutunda r: .88, klinik öğretim alt boyutunda r: .90, program tasarımı ve işleyişi alt boyutunda r: .82 olarak çok güçlü, destek ve kaynaklar alt boyutunda r: .63 olarak güçlü ve pozitif yönde, istatistiksel olarak çok ileri düzeyde anlamlı olduğu saptanmıştır (p<.001, Tablo 3).

Yapı Geçerliliği

Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği'nin Türkçe formunun yapı geçerliliği için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Bu analizlerin öncesinde yapılan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett's Testi sonuçları incelenmiş; KMO=0.954 ve Barlett's testi p<.001 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Toplam 48 madde ile yapılan DFA uyum değerleri Tablo 4'te verilmiştir. Ölçek maddelerinin kendi boyutu ile olan yol katsayıları (faktör yükleri) sınıf-İçİ öğretim alt boyutunda .53 ile .74, klinik öğretim alt boyutunda .59 ile .73, program tasarımı ve işleyişi alt boyutunda .56 ile .78, destek ve kaynaklar alt boyutunda .71 ile .89 arasında bulunmuştur (Şekil 1).

Şekil 1. Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları: Hata Varyansları ve Yol Katsayıları

Tablo 2. Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği Maddelerinin Tanımlayıcı İstatistikleri, Madde-Toplam ve Madde-Alt Boyut Puan Korelasyonları (n= 607)

Ölçek Maddeleri	En az-En çok	$\bar{X} \pm SS$	Madde-Toplam		Madde-Alt Boyut		Madde silinirse
			r	p	r	p	α
Alt Ölçek I: Sınıf-içi Öğretim							
1.Akademik ve diğer konulardaki endişelerimi öğretim üyelerine özgürce ifade edebilirim.	1-5	3.34±.99	0.57	p<0.001	0.67	p<0.001	0.96
2.Öğretim üyelerine kolaylıkla ulaşılabilir.	1-5	3.30±1.03	0.57	p<0.001	0.68	p<0.001	0.96
3.Öğretim üyeleri, öğrenciler kendilerinden yardım istediğinde ellerinden geleni yaparlar.	1-5	3.56±.95	0.62	p<0.001	0.71	p<0.001	0.96
4.Öğretim üyeleri, dersle ilgili karşılaşılabileceğim zorlukları anlamak için çaba gösterir.	1-5	3.51±.95	0.61	p<0.001	0.71	p<0.001	0.96
5.Dersten sonra ve ofis saatleri süresince öğretim üyelerine genellikle ulaşılabilir.	1-5	3.18±.98	0.54	p<0.001	0.65	p<0.001	0.96
6.Akademik ve diğer konulardaki endişelerimi okul yönetimine özgürce ifade edebilirim.	1-5	3.07±1.01	0.54	p<0.001	0.66	p<0.001	0.96
7.Öğretim üyeleri öğrencilere karşı bireysel yaklaşımlarında adil ve tarafsızdır.	1-5	3.22±1.07	0.51	p<0.001	0.57	p<0.001	0.96
8.Öğretim üyeleri, öğrencilerin dersteki gelişmelerine ilişkin yeterli geribildirim verir.	1-5	3.34±1.01	0.61	p<0.001	0.70	p<0.001	0.96
9.Öğretim üyelerinden çalışmam ve yazılı ödevlerimle ilgili kapsamlı geribildirim alırım.	1-5	3.21±1.01	0.59	p<0.001	0.69	p<0.001	0.96
10.Öğrencilerin şikayetlerini iletebilecekleri kanallara ulaşılabilir.	1-5	3.01±1.03	0.58	p<0.001	0.69	p<0.001	0.96
11.Öğretim üyeleri iyi bir rol modelidirler ve en iyiyi yapmam konusunda beni motive ederler.	1-5	3.35±1.00	0.64	p<0.001	0.76	p<0.001	0.96
12.Okul yönetimi öğrencilere birey olarak ilgi gösterir.	1-5	2.85±1.12	0.61	p<0.001	0.71	p<0.001	0.96
13.Öğretim üyeleri kendi konu alanlarında üst düzeyde bilgiye sahiptirler.	1-5	3.79±.89	0.57	p<0.001	0.59	p<0.001	0.96
14.Öğretim üyeleri akademik performansına etki yapabilecek konularda dinlemeye/tartışmaya zaman ayırır.	1-5	3.46±.96	0.66	p<0.001	0.70	p<0.001	0.96
15.Öğretim üyeleri genel olarak iyi bir izlenim bırakır.	1-5	3.37±.96	0.64	p<0.001	0.67	p<0.001	0.96
16.Öğrenmek zorunda olduğum şeyleri anlamam için bana genellikle yeterli zaman verilir.	1-5	3.06±1.09	0.65	p<0.001	0.66	p<0.001	0.96
Alt ölçek II: Klinik Öğretim							
17.Klinik eğitmenler ulaşılabilir ve öğrencileri soru sormada rahat hissettirirler.	1-5	3.24±1.00	0.63	p<0.001	0.64	p<0.001	0.96
18.Klinik eğitmenler uygun zamanlarda geri bildirim verirler ve beni başkalarının önünde (sınıf arkadaşları, çalışanlar, hastalar ve yakınları) küçük düşürmezler.	1-5	3.14±1.02	0.57	p<0.001	0.67	p<0.001	0.96
19.Klinik eğitmenler tartışmalara ve farklı görüşlere açıktır.	1-5	3.32±.91	0.57	p<0.001	0.69	p<0.001	0.96
20.Klinik eğitmenler; teknik bir beceriyi uygulamadan önce bana yeterli rehberlik ederler.	1-5	3.38±.93	0.60	p<0.001	0.72	p<0.001	0.96
21.Klinik eğitmenler; hatalarımı öğrenmemin bir parçası olarak görürler.	1-5	3.40±1.00	0.64	p<0.001	0.71	p<0.001	0.96
22.Klinik eğitmenler; klinik rotasyon süresince benden ne beklediğini açık bir şekilde ifade eder.	1-5	3.55±.94	0.68	p<0.001	0.71	p<0.001	0.96
23.Klinik eğitmenler hastamın ihtiyaçlarını kritik olarak değerlendirilme becerimin gelişmesine yardımcı olur.	1-5	3.54±.92	0.70	p<0.001	0.74	p<0.001	0.96
24.Klinik eğitmenler; bana yetkinlik düzeyime uygun hastaları verirler.	1-5	3.21±.96	0.64	p<0.001	0.68	p<0.001	0.96
25.Klinik eğitmenler klinik deneyimimle ilgili sözlü ve yazılı geribildirim verirler.	1-5	3.38±.99	0.65	p<0.001	0.69	p<0.001	0.96

Tablo 2. Devamı Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği Maddelerinin Tanımlayıcı İstatistikleri, Madde-Toplam ve Madde-Alt Boyut Puan Korelasyonları (n= 607)

Ölçek Maddeleri	En az-En çok	$\bar{X} \pm SS$	Madde-Toplam		Madde-Alt Boyut		Madde silinirse
			r	p	r	p	α
Alt ölçek II: Klinik Öğretim							
26.Klinik eğitimciler yüksek düzeyde bilgiye ve klinik uzmanlığa sahiptirler.	1-5	3.66±.89	0.58	p<0.001	0.64	p<0.001	0.96
27.Klinik eğitimciler ihtiyaç duyduğunda ulaşılabilirler.	1-5	3.33±.89	0.62	p<0.001	0.68	p<0.001	0.96
28.Klinik eğitimciler laboratuvarında ve klinik ortamda bağımsız uygulama yapabilmek için yeterince fırsat verirler.	1-5	3.19±.96	0.62	p<0.001	0.70	p<0.001	0.96
29.Klinik eğitimciler, beni kuramsal bilgi ile uygulama arasında bağ kurmaya teşvik ederler.	1-5	3.35±.89	0.64	p<0.001	0.71	p<0.001	0.96
30.Farklı klinik ve laboratuvar eğitimcilerinin yönergeleri birbiri ile tutarlıdır.	1-5	3.18±.96	0.56	p<0.001	0.64	p<0.001	0.96
31.Öğretim üyeleri profesyonelce davranır.	1-5	3.50±1.02	0.59	p<0.001	0.67	p<0.001	0.96
Alt ölçek III: Program Tasarımı ve İşleyişi							
32.Bu program iyi ve birbiri ile ilişkili çeşitli dersleri içerir.	1-5	3.54±.93	0.61	p<0.001	0.74	p<0.001	0.96
33.Program analitik düşünme becerilerimi geliştirir.	1-5	3.41±.92	0.62	p<0.001	0.78	p<0.001	0.96
34.Bu programdaki derslerin çoğu yararlıdır ve genel olarak mesleki gelişimime katkı sağlar.	1-5	3.52±.96	0.54	p<0.001	0.75	p<0.001	0.96
35.Aldığım derslerdeki eğitim kalitesi iyidir ve yararlıdır.	1-5	3.49±.96	0.58	p<0.001	0.76	p<0.001	0.96
36.Bu programda benden ne beklendiğine ilişkin genellikle net bir fikrim vardır.	1-5	3.32±.92	0.57	p<0.001	0.74	p<0.001	0.96
37.Program öğrenciler arasında ekip çalışmasını kolaylaştıracak şekilde tasarlanmaktadır.	1-5	3.27±.96	0.60	p<0.001	0.72	p<0.001	0.96
38.Program, sorun çözme ve eleştirel düşünme becerilerimi geliştirir.	1-5	3.41±.94	0.59	p<0.001	0.74	p<0.001	0.96
39.Programda akademik mükemmellik taahhüt edilir.	1-5	3.36±.95	0.58	p<0.001	0.71	p<0.001	0.96
40.Derslerimin sonucu olarak, klinik hemşirelik sorunları ile başa çıkma konusunda kendime güvenirim.	1-5	3.48±.98	0.57	p<0.001	0.63	p<0.001	0.96
41.Derslere girmek, konuyu daha iyi anlamama yardımcı olur.	1-5	3.62±1.03	0.59	p<0.001	0.69	p<0.001	0.96
42.Programda entelektüel anlamda gelişim deneyimleyebilirim.	1-5	3.44±.94	0.63	p<0.001	0.73	p<0.001	0.96
43.Genel olarak program gereklilikleri makul ve ulaşılabilirler.	1-5	3.45±.98	0.68	p<0.001	0.73	p<0.001	0.96
Alt ölçek IV: Destek ve Kaynaklar							
44.Sekreterler ilgili ve yardımcıdır.	1-5	2.97±1.18	0.53	p<0.001	0.86	p<0.001	0.96
45.Sekreterler profesyonelce davranır.	1-5	3.00±1.14	0.52	p<0.001	0.85	p<0.001	0.96
46.Klinik ve bilgisayar laboratuvarlarında desteğe kolayca ulaşılabilir.	1-5	3.11±1.06	0.54	p<0.001	0.83	p<0.001	0.96
47.Bilgisayar ve klinik laboratuvarları iyi donanımlı, yeterli personele sahip ve kolayca erişilebilirlerdir.	1-5	3.09±1.10	0.55	p<0.001	0.87	p<0.001	0.96
48.Fiziksel altyapı ve donanım (sınıflar, klinik ve bilgisayar laboratuvarları) öğrenmemi kolaylaştırır.	1-5	3.15±1.13	0.51	p<0.001	0.78	p<0.001	0.96

İç Tutarlılık ve Test-tekrar Test Güvenirlik Analizi

Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği ve alt boyutlarının güvenilirlik göstergelerinden biri olan içtutarlılığı test etmek için yapılan analizde Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı tüm ölçek için $\alpha=.96$, ölçek alt boyutları için .89 ile .92 arasında bulunmuştur (Tablo 5). Ölçeğin

zamana karşı değişmezliğini sınamak amacıyla 46 kişilik grup üzerinde iki hafta ara ile uygulanan sonuçlarına göre test-tekrar test puan ortalamaları arasında anlamlı fark olmadığı ($t=1.040$, $p>.05$) saptanmıştır. Korelasyon analizi ile her iki ölçüm arasındaki ilişki incelendiğinde, aralarında pozitif yönde, güçlü ve ileri düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ($r=.517$, $p<.001$) belirlenmiştir (Tablo 6).

Tablo 3. Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği Puanları, Alt Boyut ile Toplam Ölçek Korelasyon Değerleri (n= 607)

Ölçek ve Alt Boyutları	Maddeler	Ham Puan		1-5 üzerinden		Alt Boyut -Toplam	
		En az-en çok	$\bar{X} \pm SS$	En az-en çok	$\bar{X} \pm SS$	r	p
Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği (Toplam)	Tüm maddeler (48 madde)	70 - 240	159.63±28.19	1.46-5.00	3.33±.59		
Alt Boyutlar	1. Sınıf-İçi Öğretim (16 madde)	16 - 80	52.62±10.87	1.00-5.00	3.29±.68	0.88	p<0.001
	2. Klinik Öğretim (15 madde)	19 - 75	50.37±9.77	1.27-5.00	3.36±.65	0.90	p<0.001
	3. Program Tasarımı ve İşleyişi (12 madde)	12 - 60	41.31±8.31	1.00-5.00	3.44±.69	0.82	p<0.001
	4. Destek ve Kaynaklar (5 madde)	5 - 25	15.32±4.69	1.00-5.00	3.06±.94	0.63	p<0.001

Tablo 4. Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeğinin Doğrulamalı Faktör Analizi Uyumluluk Değerleri (n= 607)

DFA uyumluluk istatistiği	DFA uyum değerleri
ki-kare / p değeri	4391.85 / 0.000 (p < 0.05)
Serbestlik derecesi	1071
ki-kare değeri: Serbestlik derecesi	4391.85 / 1071 = 4.10
RMSEA / p	0.072 (p < 0.05)
SRMR	0.062
CFI	0.97
NNFI	0.97
GFI	0.77
AGFI	0.75

Tablo 5. Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği ve Alt Boyutlarının Cronbach's Alfa Güvenirlik Katsayıları (n=607)

Ölçek ve Alt Boyutları	α	
Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği (Toplam)	0.96	
Alt Boyutlar	1. Sınıf-İçi Öğretim	0.92
	2. Klinik Öğretim	0.92
	3. Program Tasarımı ve İşleyişi	0.92
	4. Destek ve Kaynaklar	0.89

Tablo 6. Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği ve Alt Boyutlarının Test-Tekrar Test Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması ve ICC Değerleri (n=46)

Ölçek ve Alt Boyutlar	Ön Test	Son Test	t	p	r	p
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$				
Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği (Toplam Puan)	3.75±0.30	3.70±0.36	1.040	0.304	0.517	.p<0.001

Tartışma

Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği Türkçe Formunun Türkiye'de hemşirelik öğrencileri örnekleminde geçerlik ve güvenilirliğinin sınındığı bu çalışmada, ölçek uyarlama çalışmalarında önerilen standart yaklaşımlar izlenmiş, öncelikle ölçeğin dil ve kapsam geçerliği çalışmaları yapılmış ve ardından madde analizi, faktör yapısı, iç tutarlılık analizi ve test-tekrar test incelemeleri gerçekleştirilmiştir.

Güvenirlik analizi olarak madde-toplam puan korelasyonlarının düzeyi önemli bir kriterdir. Bu analizin amacı, maddenin toplam ölçek puanına katkısı ve ölçeğin bütünü ile ne kadar ilişkili olduğunu ortaya koymaktır. Pearson korelasyon katsayısı olarak belirlenen bu değer (r değeri), +1'e yaklaştıkça güvenilirliğin yüksek olduğu kabul edilmekle birlikte, en alt seviye olarak .20 değerinin alınması önerilmektedir.⁽²⁴⁾ Bu

çalışmada, madde analizlerinde elde edilen hem madde-toplam ölçek puanı korelasyon katsayılarına (en düşük r değeri: 0.51, en yüksek r değeri: 0.70) hem de madde-alt ölçek puanı korelasyon katsayılarına (en düşük r değeri: 0.57, en yüksek r değeri: 0.90) göre tüm maddelerin güvenilirlik ölçütlerini karşıladığı görülmektedir.

Ölçek uyarlama çalışmalarında doğrulamalı faktör analizinin (DFA) kullanılmasının daha uygun olduğu belirtilmekte ve DFA ile var olan faktör yapısı kurulan hipotetik modelle test edilmektedir. Doğrulamalı faktör analizinde sonuçlar model uyum indeksi ile değerlendirilmektedir. Model uyum indeksi içinde yer alan istatistiksel sonuçlardan biri ki-kare değeridir.⁽²¹⁾ Bu çalışmada, ki-kare değeri anlamlı bulunmuş; ardından ki-kare değeri serbestlik derecesine bölünerek ikinci bir hesaplama

yapılmış ve 4.10 değeri elde edilmiştir. Bu değerin iki ya da altında olması modelin iyi bir model olduğunu, beş ya da daha altında olması modelin kabul edilebilir bir uyum iyiliğine sahip olduğunu göstermektedir.^(25,26)

Doğrulamalı faktör analizinde model uyum indeksi içinde sıklıkla yer alan diğer incelemeler, RMSEA, SRMR, CFI, NNFI, GFI ve AGFI'dir. Bu çalışmada, Tahminin Ortalama Karekök Hatası (Root Mean Square Error of Approximation/RMSEA) değerinin .08'den küçük (<.072) ve anlamlı (p<.05), Standartlaştırılmış Hata Kareleri Ortalamasının Karekök (Standardized Root-mean-Square Residual/SRMR) değerinin .10'dan küçük (<.062), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index/CFI) ile Normlaştırılmamış Uyum İndeksi (Non-Normed Fit Index/NNFI) değerlerinin .95 ve üzerinde (.97) olması model uyumunun mükemmel düzeyde olduğunu göstermektedir.^(25,26) Uyum İyiliği İndeksi (Goodness of Fit Index/GFI) ve Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (Adjusted Goodness of Fit Index/AGFI) değerlerinin ise beklenen değer olarak .80 ve üzerinde olması beklenirken daha düşük olduğu (sırasıyla .77, .75) bulunmuştur. Doğrulamalı faktör analizi sonuçlarının bütününe bakıldığında, Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği Türkçe formunun, orijinal ölçekte yer alan dört alt boyutlu faktör yapısını koruduğu görülmektedir.

Doğrulamalı faktör analizinde dikkate alınan bir diğer değer, her bir faktör ile bu faktör altında yer alan maddenin ilişkisini gösteren yol katsayılarıdır. Bu çalışmada, DFA şekline bakıldığında, yol katsayılarının .40'dan büyük olduğu (en düşük faktör yükü=.53, en yüksek faktör yükü=.89) ve p değerinin anlamlı olduğu bulunmuştur.^(25,26) Bu bağlamda ölçekte yer alan maddelerin kendi alt boyutunu temsil ettiği görülmektedir.

Likert tipi bir ölçeğin tamamına ve alt boyutlarına ait güvenilirlik bulgularından biri iç tutarlılığı gösteren Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısıdır. Cronbach's Alfa katsayısı, maddelerin birbiri ile ilişkisini değerlendirmekte olup, ne kadar yüksek ise (1'e yakınsa) ölçekte bulunan maddelerin aynı özelliği yordayan maddelerden oluştuğu belirtilmektedir.⁽²¹⁾ Bu çalışmada, hem toplam ölçek (.96) hem de dört alt boyuta ilişkin Cronbach Alfa değerlerinin .70 üzerinde olduğu (alt boyutlar sırasıyla .92, .92, .92, .89) görülmüştür. Bu güvenilirlik değerleri orijinal ölçeğin toplam (.96) ve alt boyut Cronbach Alfa değerlerine (sırasıyla .92, .91, .91, .74) yakındır.⁽³⁾ Bu durum, Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği Türkçe formunun iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin, zaman içindeki kararlılığını test etmek için test-tekrar test güvenilirlik yönteminin kullanılması önerilmektedir. Bu test sonucu elde edilen puanlar arası korelasyonun yüksekliği ölçme aracının güvenilir olduğuna işaret etmektedir.⁽²¹⁾ Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği Türkçe formunun zamana karşı değişmezliği 46 öğrenciden iki hafta aryla alınan veri üzerinde bağımlı gruplarda t testi ve korelasyon analizi ile incelenmiştir. Her iki test sonucu da ölçeğin zamana karşı güvenilirlik kriterlerini karşıladığını göstermektedir.

Sonuç

Dennison ve El-Masri⁽³⁾ (2012) tarafından geliştirilen "Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği Türkçe Formu=HLÖAMÖ-TR"nin geçerlik ve güvenilirliğinin sınıadığı bu çalışmada, ölçek uyarlama çalışmalarında uluslararası önerilen standartlar izlenerek gerekli adımlar yürütülmüş ve ölçeğin gerekli kriterleri sağladığı belirlenmiştir. Özgün ölçek faktör yapısı ile Türkçe formdaki faktör yapısı uyumlu ve Türkçe form güvenilirlik değerleri özgün ölçeğe benzer bulunmuştur. Bu çalışmanın hem vakıf hem de devlet üniversitesinde okuyan öğrencilerle yapılmış olduğu göz önünde tutulduğunda, ülkemizde hemşirelik lisans programlarının akreditasyonunun önem kazandığı bugünlerde, ölçeğin Türkçe formu hemşirelik lisans programlarına yönelik öğrenci görüşlerini almada ve müfredat komitesine veri sağlamada katkı sağlayacaktır.

Teşekkür: Çalışmaya katılmayı kabul eden tüm öğrencilere ve çalışmanın yapılmasına izin veren hemşirelik okulu yöneticilerine teşekkür ederiz.

Acknowledgement: The authors would like to thank the students who participated and deans of nursing school who permitted in this study.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı, Koç Üniversitesi Etik Kurulu'ndan alınmıştır (Tarih ve No. 01.06.2016; 2016.133.IRB3.075).	Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the Koç University Ethics Committee(date and number: (01.06.2016; 2016.133.IRB3.075)
Bilgilendirilmiş Onam: Çalışmaya katılan öğrencilerin bilgilendirilmiş yazılı onamı alınmıştır.	Informed Consent: Written informed consent was obtained from student who participated in this study.
Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.	Peer-review: Externally peer-reviewed.
Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması olmadığını açıklamıştır.	Conflict of Interest: No conflict of interest was declared by the author.
Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını açıklamıştır.	Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

© **Telif Hakkı 2020** Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Merkezi (SANERC). Logos Tıp Yayıncılık tarafından yayınlanmaktadır.

© **Copyright 2020 by** Koç University School of Nursing Semahat Arsel Nursing Education and Research Center (SANERC). This Journal published by Logos Medical Publishing.

KAYNAKLAR

1. The Accreditation Commission for Education in Nursing (ACEN) 2017 Standards and Criteria Baccalaureate. Available from: http://www.acenursing.net/manuals/sc2017_B.pdf
2. Hemşirelik Lisans Eğitim Programı Standartları 2017, HEPDAK. Available from: http://www.hepdak.org.tr/images/belgeler/b3_v2.pdf
3. Dennison S, El-Masri MM. Development and psychometric assessment of the undergraduate nursing student academic satisfaction scale (UNSASS). Journal of Nursing Measurement. 2012;20(2):75-89. doi: 10.1891/1061-3749.20.2.75
4. Baykal Ü, Sökmen S, Korkmaz Ş. Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği geliştirme çalışması. Hemşirelik Dergisi. 2002;12(49):23-32.
5. Baykal Ü, Sökmen S, Korkmaz Ş, Akgün E. Determining student satisfaction in a nursing college. Nurse Education Today. 2005;25(4):255-262. doi: 10.1016/j.nedt.2004.11.009

6. Baykal Ü, Harmancı AK, Eşkin F, Altuntaş S, Sökmen S. Öğrenci doyum ölçeği-kısa form. geçerlik-güvenirlik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2011;14(4):60-68. Available from: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/29575>
7. Egelioglu N, Arslan S, Bakan G. Hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet durumlarının akademik başarıları üzerine etkisi. *Turkish Journal of Research & Development in Nursing*. 2011;13(1):14-24. Available from: https://www.researchgate.net/publication/305432981_Hemşirelik_Oğrencilerinin_Memnuniyet_Durumlarının_Akademik_Başarıları_Uzerine_Etkisi
8. Bülbül T, Ateş D, Öztürk S. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin lisans düzeyinde aldıkları hemşirelik eğitimi ile ilgili memnuniyetlerinin belirlenmesi. *Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2017;26(2):133-139. Available from: http://sagens.erciyes.edu.tr/dergi/2017-2/pdf/Tulay_bulbul.pdf
9. Findik UY, Ünver S, Yesilyurt DS, Ozkan ZK. Satisfaction levels of nursing students about summer term education. *International Journal of Caring Sciences*. 2018;11(1):118-124. Available from: http://www.internationaljournalofcaringsciences.org/docs/13_findik_original_11_1.pdf
10. Demiralp M, Ünver V, Güvenç G, ve ark. Hemşirelikte Lisans Programını Değerlendirme Ölçeği (HLPDÖ): geliştirilmesi, geçerliği, güvenilirliği. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2014;11(2):22-29. Available from: <http://www.kuhead.org/jvi.aspx?pdire=kuhead&plng=tur&un=KUHEAD-40327>
11. Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Öğrenci Memnuniyet Anketi. Available from: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSedkkVc7UAV74mVJjr4Pvz0JN-VIuAt795P0Re11Z50vETgg/formResponse>
12. AYBÜ SBF Hemşirelik Bölümü Öğrenci Memnuniyeti Değerlendirme Anketi 1 Available from: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSe-Hds_RV0519mNuboMUi5QlsLby4pqiu37bGv6NpMAdLcT7w/viewform?c=0&w=1
13. Hâkim A. Nursing students' satisfaction about their field of study. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*. 2014;2(2):82-87. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4235554/>
14. Jaradeen N, Jaradat R, Abo Safi A, Al Tarawneh F. Students satisfaction with nursing program. *Bahrain Medical Bulletin*. 2012;158(690):1-4. Available from: https://www.researchgate.net/publication/289159332_Students_satisfaction_with_nursing_program
15. Ramos AM, Barlem JGT, Lunardi VL, Barlem ELD, Silveira RSD, Bordignon SS. Satisfaction with academic experience among undergraduate nursing students. *Texto & Contexto-Enfermagem*. 2015;24(1):187-195. doi: 10.1590/0104-07072015002870013
16. Espeland V, Indrehus O. Evaluation of students' satisfaction with nursing education in Norway. *Journal of Advanced Nursing*. 2003;42(3):226-236. doi: 10.1046/j.1365-2648.2003.02611.x
17. Hirsch CD, Barlem ELD, Barlem JGT, Silveira RSD, Mendes DP. Predictive and associated factors with nursing students' satisfaction. *Acta Paulista de Enfermagem*. 2015;28(6):566-572. doi: 10.1590/1982-0194201500093
18. Çapık C, Gözüm S, Aksayan S. Kültürlerarası ölçek uyarlama aşamaları, dil ve kültür uyarlaması: güncellenmiş rehber. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*. 2018;26(3):199-210. doi: 10.26650/FN397481
19. Sousa VD, Rojjanasrirat W. Translation, adaptation and validation of instruments or scales for use in cross-cultural health care research: a clear and user-friendly guideline. *Journal of Evaluation in Clinical Practice*. 2011;17(2):268-274. doi: 10.1111/j.1365-2753.2010.01434.x
20. Grant JS, Davis LL. Selection and use of content experts for instrument development. *Research in Nursing and Health*. 1997;20:269-274. doi: 10.1002/(SICI)1098-240X(199706)20:3<269::AID-NUR9>3.0.CO;2-G
21. Güngör D. Psikolojide ölçme araçlarının geliştirilmesi ve uyarlanması kılavuzu. *Türk Psikoloji Yazıları*. 2016;19(38):104-112. <http://www.turkpsikolojidergisi.com/PDF/TPY/38/07.pdf>
22. Tavşancıl E. Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. 6. baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım; 2019.
23. Gözüm S, Aksayan S. Kültürlerarası ölçek uyarlaması için rehber II: Psikometrik özellikler ve kültürlerarası karşılaştırma. *Hemşirelik Araştırma Dergisi*. 2003;5(1):3-14.
24. Polit DF, Beck CT. *Nursing Research: Principles and Methods*. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2012.
25. Şimşek ÖF. *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş, Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Press; 2007.
26. Harrington D. *Confirmatory Factor Analysis*. New York: Oxford University Press; 2009.